

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech (mimo COVID-19) za 37. kalendářní týden, 6. – 12. 9. 2020

Communicable disease threats report, 6-12 September 2020, week 37

1) Zdravotní hrozby v zemích EU/EEA a Velké Británii

- Klíšťová encefalitida - Německo 2020

V Německu byl zaznamenán od začátku roku 2020 rekordní počet případů klíšťové encefalidity (TBE), z nichž většina onemocnění byla získána v jižním Německu. V roce 2020 bylo k 11. září hlášeno 567 případů. Většina z těchto onemocnění (přibližně 90 %) byla získána ve dvou jižních spolkových zemích, v Bádensku-Württembersku a v Bavorsku. Tento nárůst je pravděpodobně způsoben tím, že mnoho Němců letos strávilo letní prázdniny v těchto regionech návštěvou oblíbených destinací v horských rekreačních oblastech. Kromě toho je v letošním roce v jižním Německu zachycen extrémně vysoký počet vektorových klíšťat (*Ixodes ricinus*), ve srovnání s rokem 2019 došlo k trojnásobnému nárůstu.

TBE je virové onemocnění přenášené prostřednictvím infikovaných klíšťat hlavně v zemích severní, střední a východní Evropy. TBE patří mezi onemocnění se sezónním výskytem, většina případů je obvykle hlášena v období od června do září. TBE je běžná v jižním Německu.

Zdroje: RKI, ProMed

Hodnocení rizika: Pravděpodobnost infekce TBE u neočkovaných osob v postižených regionech Německa lze považovat za mírnou. Lidé, kteří žijí v regionech s endemickou encefalitidou přenášenou klíšťaty nebo do těchto oblastí cestují, by si měli být vědomi rizika expozice klíšťatům, chránit se před klíšťaty a zvážit očkování, které poskytuje nejúčinnější ochranu. Očkování se doporučuje lidem, kteří žijí v rizikových oblastech TBE nebo kteří často navštěvují lesy a louky. V rizikových oblastech TBE se nedoporučuje konzumovat nepasterizované mléko a mléčné výrobky.

Akce: Údaje o TBE ze zemí EU/EEA jsou každoročně shromažďovány prostřednictvím TESSy. Vektorové distribuční mapy pro Evropu jsou k dispozici na webových stránkách ECDC (<https://www.ecdc.europa.eu/en/disease-vectors/surveillance-and-disease-data/tick-maps>)

- Západonilská horečka (West Nile fever, WNF) – monitoring sezóny 2020 v Evropě

V týdnu od 4. do 10. září 2020 bylo hlášeno z členských zemí EU 14 případů západonilské horečky u lidí, všechny v Řecku, včetně 3 úmrtí. Všechny případy byly z oblastí postižených nákazou i v minulých sezónách.

Dne 3. září 2020 německé orgány veřejného zdraví hlásily první autochtonní případy západonilské horečky ve stávající sezóně 2020.

Dne 10. září hlásili dalších devět lidských WNF infekcí v Lipsku (7), Meissenu (1) a Berlíně (1). Další podezřelé případy onemocnění jsou vyšetřovány. Cirkulace viru západonilské

horečky (WNV) u ptáků byla v Německu prokazována od června 2020 v podobných oblastech jako v roce 2019. Německé případy nákazy WNV zatím nefigurují v ECDC surveillance atlasu, jelikož prozatím lidské případy nebyly nahlášeny do TESSy a výskyty WNV u ptáků nebyly reportovány přes ADNS.

Od začátku sezóny 2020 k 10. září 2020 bylo v zemích EU/EEA do systému TESSy nahlášeno celkem 173 případů západonilské horečky u lidí a 15 úmrtí. Onemocnění západonilskou horečkou bylo hlášeno v těchto zemích: Řecko (91 případů onemocnění, z toho 12 úmrtí), Španělsko (49 případů onemocnění, z toho 3 úmrtí), Itálie (29 onemocnění) a Rumunsko (4 případy). Všechny případy onemocnění byly hlášeny z oblastí, ve kterých byl zaznamenán výskyt i v minulých sezónách. Nebyly hlášeny žádné případy ani úmrtí ze zemí sousedících s EU.

Od počátku sezóny 2020 bylo hlášeno prostřednictvím systému ADNS celkem 60 výskytů u koní, z toho ve Španělsku (51, z toho 29 v provincii Sevilla), v Itálii (6), Francii (1) a Portugalsku (1) a Německu (1). Nebyly hlášeny žádná ohniska výskytu u ptáků.

Hodnocení rizika: V sezóně 2020 byly případy západonilské horečky u lidí hlášeny ze těchto zemí EU: Řecko, Itálie, Rumunsko, Španělsko a Německo, kde probíhá enzootický cyklus přenosu mezi komáry a ptáky. V souladu s nařízením Komise 2014/110/EU, potenciální dárce krve, jiných tělních tekutin, tkání, orgánů, by měli podstoupit odběr až po uplynutí 28 dní po opuštění rizikové oblasti s výskytem WNV, pokud u nich není negativní výsledek vyšetření nukleových kyselin (NAT).

Akce: Během období přenosu zveřejňuje ECDC soubor map přenosu WNV a epidemiologické údaje každý pátek.

Odkazy: WNV Infection Atlas <https://www.ecdc.europa.eu/en/west-nile-virus-infection>

Zdroje: TESSy (The European Surveillance System), ADNS (Animal Disease Notification System)

Informace SZÚ: <http://www.szu.cz/tema/prevence/west-nile-virus>

- **Spalničky – monitoring evropských ohnisek nákazy v roce 2020**

Od předchozí měsíční aktualizace spalniček ve zprávě ECDC o přenosných nemocech ze dne 21. srpna 2020 bylo hlášeno pět nových případů onemocnění ze dvou států EU/EEA a Velké Británie: Německo (3, celkem v roce 2020 – 139 případů) a Irsko (2, celkem v roce 2020 – 16 případů). Ostatní státy nové případy spalniček ani úmrtí nehlásily. Celkově byla v roce 2020 v EU/EEA a ve Velké Británii hlášena dvě úmrtí, obě z Bulharska. Pokud to umožní opatření v současné pandemii onemocnění COVID-19, mělo by se pokračovat v rutinní imunizaci proti spalničkám.

V květnu 2019 WHO klasifikovala ohniska spalniček v celém evropském regionu jako mimořádnou událost 2. stupně. Dne 29. srpna 2019 Evropská regionální ověřovací komise pro eliminaci spalniček a zarděnek (the European Regional Verification Commission for Measles and Rubella Elimination -RVC) stanovila, že poprvé od zahájení procesu ověřování eliminace v regionu (od roku 2012) přišly čtyři země o status eliminace spalniček (Albánie, Česká republika, Řecko a Spojené království).

Hodnocení rizika: Podstatný pokles případů spalniček hlášených zeměmi EU/EEA a Velkou Británií po březnu 2020 je v kontrastu s typickým sezónním výskytem spalniček, který na jaře v mírném podnebí vrcholí. Podobný pokles byl ve stejném období pozorován i v jiných zemích po celém světě. Pokles případů onemocnění spalničkami může být vysvětlen nedostatečným hlášením, nedostatečnou diagnostikou nebo opravdu došlo k poklesu onemocnění spalničkami v důsledku přímých nebo nepřímých účinků pandemických opatření COVID-19. Je ale potřeba pokračovat v očkování i za současných okolností, aby se v budoucnu zabránilo vypuknutí epidemií spalniček.

Akce: ECDC monitoruje situaci ve výskytu spalniček prostřednictvím „epidemic intelligence“ činností, sleduje výskyt onemocnění spalničkami pomocí Evropského surveillance systému (TESSy) pro 30 zemí EU/EEA.

2) Zdravotní hrozby mimo země EU/EEA

• Spalničky –2020

Podle Regionálního úřadu WHO pro Afriku (AFRO) byla k 6. září 2020 (36. týden) ohniska spalniček hlášena v následujících zemích: Angola, Burundi, Kamerun, Středoafriická republika, Čad, Demokratická republika Kongo, Guinea, Keňa, Libérie, Mali, Mosambik, Niger, Nigérie a Jižní Súdán.

Demokratická republika Kongo (DRK) hlásí v roce 2020 celkem 69 249 případů spalniček (k 9. srpnu 2020), včetně 987 úmrtí, což je nárůst o 437 případů a osm úmrtí od 2. srpna 2020. Od roku 2019 a do 9. srpna 2020 bylo v zemi hlášeno celkem 380 766 případů spalniček a 7018 úmrtí. Média citují citují ministra zdravotnictví Eteni Longonda ze dne 25. srpna 2020, který uvádí, že epidemie spalniček v DRK, která trvala 25 měsíců, je prohlášena za ukončenou.

• Ebola (11. epidemie) v Demokratické republice Kongo –2020

Epidemiologická situace: Od začátku epidemie do 8. září 2020 bylo hlášeno celkem 113 případů onemocnění Ebolou (107 potvrzených, 6 pravděpodobných), včetně 48 úmrtí z následujících rovníkových provincií DRK: Bikoro (30), Bolenge (1), Bolomba (13), Bomongo (1), Iboko (4), Ingende (12), Lilanga Bobangi (6), Lolanga Mampoko (5), Lotumbe (11), Mbandaka (26), Monieka (2) a Wangata (2). Od zahájení očkovací kampaně dne 5. června 2020 bylo naočkováno vakcínou rVSV-ZEBOV-GP celkem více než 27 tisíc osob.

Souvislosti: Od května do července 2018 v DRK probíhala 9. epidemie Eboly, která postihla provincie Mbandaka, Bikoro a Equateur, kdy bylo zaznamenáno celkem 54 případů onemocnění, z toho 33 úmrtí. Při 10. epidemii Eboly ve východní části země onemocnělo 3 470 osob (z toho 2 287 úmrtí), 10. epidemie byla vyhlášena za ukončenou dne 25. června 2020. Na základě výsledků sekvenace byla identifikována v DRK již 11. epidemie v pořadí (od roku 1976, kdy byl objeven virus). Kromě epidemie Eboly je Demokratická republika Kongo současně zasažena pandemií COVID-19, epidemií spalniček, cholery, výskytem opičích neštovic, poliomyelitidy a bubonické formy moru.

Hodnocení rizika - ECDC: Epidemie Eboly se objevují v DRK opakovaně, jelikož virus je přítomen ve zvířecích rezervoárech v mnoha částech země. Zásadní je zavedení opatření proti

šíření Eboly a vysoká úroveň surveillance, jsou základním předpokladem pro podchycení a včasné přerušení dalšího přenosu. Vzhledem k okolnostem a dalším závažným epidemickým výskytům v zemi je provádění opatření velmi obtížné.

Celkové riziko přenosu pro obyvatele EU/EEA je velmi nízké, zejména při současných omezeních cestování.

Zdroje: WHO DRC Twitter, WHO Afro Twitter, WHO Afro Sitrep, WHO Afro bulletin, WHO DON, WHO News item, Dr. Tedros

Hodnocení rizika - WHO: Od 3. září hodnocení WHO uvádí, že riziko je velmi vysoké na regionální úrovni, vysoké na národní úrovni a nízké na globální úrovni. Nedostatek finančních prostředků a nedostatečné lidské zdroje omezují zavádění opatření, které dále komplikují stávky mezi místními zásahovými týmy a pokračující epidemie COVID-19. Kromě toho zásahové týmy v současné době působí v logisticky náročném prostředí, kdy velká část postižených oblastí je přístupná pouze lodí nebo vrtulníkem a mají jen omezené telekomunikační kapacity. Mezi další problémy patří nedostatečné sledování úmrtí v komunitách, neoptimální klinická péče a limitace v oblasti laboratorních kapacit.

Akce: ECDC monitoruje situaci ve výskytu Eboly prostřednictvím „epidemic intelligence“ činností, dne 25. května 2018 ECDC publikovalo RRA k 9. epidemii Eboly v DRK: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/17-05-2018-RRA-first-update-Ebola%20haemorrhagic%20fever-Democratic%20Republic%20of%20the%20Congo.pdf>

• Poliomyelitida

Epidemiologická situace od začátku roku 2020:

Divoký poliovirus: V roce 2020 bylo k 1. září 2020 hlášeno 105 případů ze dvou endemických zemí: Pákistánu (65) a Afghánistánu (40).

Cirkulující, od vakcinálního kmene derivovaný poliovirus (cVDPV): V roce 2020 bylo celkem k 1. září 2020 hlášeno 15 případů cVDPV1 v Jemenu (14) a Malajsii (1). Kromě toho bylo hlášeno 323 případů cVDPV2 z 20 zemí: Afghánistán (69), Čad (60), Pákistán (52), Pobřeží slonoviny (29), Demokratická republika Kongo (26), Etiopie (16), Súdán (13), Ghana (11), Togo (9), Burkina Faso (9), Guinea (8), Kamerun (4), Niger (4), Somálsko (3), Angola (3), Benin (2), Nigérie (2), Středoafrická republika (1), Mali (1) a Filipíny (1). Nebyly hlášeny žádné případy cVDPV3.

WHO doporučuje dočasně odsunout preventivní imunizační kampaně (kromě aktivních ohnisek vakcinací preventivních onemocnění). Provádění polio vakcinačních kampaní se neshoduje s doporučeními na fyzický odstup (souvislost s opatřeními při pandemii COVID-19). V doporučení je, aby země při poskytování základních zdravotních služeb upřednostnily rutinní imunizaci dětí. I nadále se pokračuje v surveillance aktivitách, připravují se komplexní a specifické plány pro pokračování programu eradikace, které mají být spuštěny okamžitě, jakmile to situace dovolí.

Zdroje: Global Polio Eradication Initiative, ECDC, ECDC Polio interactive map, WHO DON, WPV3 eradication certificate

Odkazy: <http://polioeradication.org/polio-today/polio-now/this-week/>
<https://apps.who.int/iris/handle/10665/331590>

Hodnocení rizika: Evropský region WHO zůstává od roku 2002 polio free. Ve všech zemích EU/EHP se proti dětské obrně očkuje inaktivovanými vakcínami. Riziko opětovného zavlečení viru do Evropy existuje, pokud v evropských zemích budou neočkované nebo neúplně očkované skupiny obyvatel a poliomyelitida nebude eradikována.

Podle zprávy Evropské regionální komise pro certifikaci eradikace poliomyelitidy z května 2019 v jedné zemi EU/EEA (Rumunsko) a dvou dalších zemích (Bosna a Hercegovina a Ukrajina) existuje vysoké riziko vzniku epidemie poliomyelitidy. Podle téže zprávy je dalších 15 zemí EU/EEA vystaveno střednímu riziku vzniku ohnisek poliomyelitidy v případě importu divokého polioviru nebo výskytu cVDPV z důvodu nízké imunity populace.

Pokračující cirkulace divokého polioviru typu 1 (WPV1) ve dvou zemích (Afgánistán, Pákistán) ukazuje, že stále existuje riziko importu této nemoci do zemí EU/EEA. pro další mezinárodní šíření je potenciálním rizikem i výskyt ohnisek cVDPV. Aby se omezilo riziko opětovného zavlečení a trvalého přenosu WPV a cVDPV do EU/EEA, je zásadní a důležité udržovat vysokou proočkovanost a eliminovat „kapsy“ nedostatečně imunizovaných osob.

Odkazy:

- <https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/conclusions-twentieth-ihf-emergency-committee-do-not-change-ecdc-risk-assessment-europe>
- RRA: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-international-spread-wild-type-poliovirus-2014-declared>
- <http://polioeradication.org/polio-today/polio-now/this-week/>
- <https://apps.who.int/iris/handle/10665/331590>

Akce: ECDC průběžně monitoruje situaci ve výskytu poliovirů, jsou mapovány případy onemocnění poliomyelitidou pomocí „epidemic intelligence“ aktivit, aby se včas zachytily události, které by vedly ke zvýšenému riziku opětovného zavlečení divokého polioviru do zemí EU/EEA.

ECDC aktualizuje interaktivní mapu: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/polio-interactive-map>

